

quos recepit tanquam condignum stipendium sui operis ac ministerii, etiamsi mediante titulo beneficii obtineantur, ut sunt distributiones quotidianæ, aut personales, quia bona fide totum hoc indubie operatur, estque maxime consentaneum rationi et justitiæ: tenetur tamen restituere fructus alios extantes, ut D. Thom. dixit. At vero fructus posterioris temporis, seu perceptos a scientia vitiosi ingressus, et a mora culpabili in dimittendo beneficio, tenetur restituere tanquam malæ fidei possessor, vel sicut diximus de illo qui scienter acquisivit simoniace beneficii, in qua doctrina omnes etiam cum D. Thoma conveniunt; Covar. supra; Navar., d. cons. 90, 95 et 97; Cassador., d. decis. 6; Ugolin., dicto cap. 7, § 2. Hæc autem obligatio restituendi antiquiores fructus non potest suaderi, nisi in hoc quod, licet possidens naturaliter beneficium, illos receperit bona fide, tamen revera recepit ex re non sua, et ideo non fecit illos suos, ac subinde nec retinere illos potest; ergo signum clarum est collationem a principio non fuisse validam. Nam si fuit valida, ergo recipiens vere possidebat beneficium suum; ergo faciebat suos omnes fructus ejus: quo ergo jure obligatur postea partem eorum extantem restituere, vel potius a se abdicare (cum sit sua) nullo cogente? Quin potius nec per sententiam posset illis juste privari, si statim dimisit beneficium, quia puniretur in re vere sua sine culpa, et sine ullo jure. Nihil enim jus speciale est positivum, quod de tali restitutione vel ablatione horum fructuum disponat, ut fatetur Navarrus, dicto cons. 95, num. 3, § Quarto, ubi videtur negare esse necessariam hanc restitutionem, cum nihil de hoc disponatur. Cum vero postea, et sæpe aliis locis, fateatur esse necessariam, cum communi et certa sententia, videtur ibi intelligere non esse necessariam ex speciali dispositione juris; est ergo necessaria ex necessaria illatione alterius juris, quod non potest esse aliud nisi annullans collationem, ut ostensum est. Tunc autem restitutio facienda est Ecclesiæ, juxta supra dicta. Sed retorquet argumentum Navar. Nam si collatio beneficii a principio fuisset invalida, non tantum extantes fructus, sed omnes simpliciter essent restituendi; quia nulla (inquit) ratione excusari posset ab aliqua parte, si collatio non valuisset. Sed hoc nullius momenti est, nam quando obligatio restituendi non ex acceptione, sed ex re accepta consumitur, illa non extante, et bona fide consumpta, ita ut ex illa non sit aliquis fac-

tus ditior, excusatur restitutio, ut est vulgare, et satis per se notum.

37. *Accipiens beneficium simoniace, licet ignoranter, manet inhabilis ad illud.*—Tertius effectus est, quia, non obstante ignorantia, recipiens beneficium simoniace manet inhabilis ad illud idem beneficium obtinendum; indiget enim dispensatione, vel papali in dignitatibus et curatis beneficiis, vel saltem episcopali in simplicibus, ut dicitur in cap. penult. de Elect., in 6; ergo signum manifestum est, relictum fuisse impedimentum ad tale beneficium obtinendum, etiam de novo; alias cur dispensatio, et cum tanto rigore ac distinctio, postularetur? Ergo multo magis erat inhabilis talis persona ad obtinendum valide a principio tale beneficium tali modo, scilicet, per simoniacum ingressum, etiam a se ignoratum. Probatur consequentia, quia longe minus videtur iterum recipere beneficium libere dimissum, statim post cognitum defectum, ab eo qui alias potest illud conferre gratis, et sine ullo novo vitio, quam obtinere illud valide per vitiosum ingressum, etiam ignoratum; sed ille ingressus (non obstante bona fide) reliquit impedimentum ad subsequentem collationem valide obtinendam, quantumvis alias honestam et legitimam; ergo multo magis impedivit ne prior valida extiterit.

38. Neque obstant motiva contraria, imo ex eis hoc ipsum confirmari poterit. Nego enim hoc non esse satis expressum in jure. Primo, quia sæpe hæc pœnæ per effectus explicantur, sicut dicemus infra de pretio, ex c. De hoc, de Simon. Secundo, verbum *reprobandi* magis indicat declarationem nullitatis, quam irritationem novam, præsertim cum in ipsam electionem cadat, in d. c. *Nobis*, et cum additur: *Penitus reprobanda*, satis indicatur ab ipsa origine reprobendam esse, ac subinde declarandam esse nullam. Ex verbis autem *resignationis*, aut *renovationis*, male colligitur validam fuisse collationem; nam executionem et factum significant sæpissime, etiam in materia simoniæ, ut patet ex c. ult. de Simon., unde alia jura utuntur verbo *dimittendi*, cum dicunt, *teneri ad dimittendum*, etc. Denique circa Extravag. *Dum detestabile*, primum nihil referret, quod in ea non contineretur hæc annullatio, quia ex antiquiori jure provenit, quod per illam saltem non est sublatum, ut constat, imo confirmatum et auctum per generalem clausulam primam. Deinde etiam hæc annullatio videtur sufficienter comprehensa in illis verbis: *Per electiones, etc.*

quas contigerit simoniaca labe fieri. Nam collatio hæc, de qua tractamus, simoniaca labe facta est, ut constat. Et infra dicitur: *Ut per eas cuiquam jus nullatenus acquiratur*. Ubi non distinguit inter ignorantem et scientem, sed absolute dicit, *cuiquam*; nihil ergo excipi potest, nisi quod alias jure est exceptum, scilicet de contradicente, vel per injuriam circumvento. Quod vero postea dicitur, de *dante*, et *recipiente*, ponitur in alia clausula pertinet ad excommunicationem, quam constat ab ignorante non posse incurri; et ibi non dicitur ad alios effectus necessarium esse, ut ipse qui recipit spirituale beneficium, det pecuniam, sed sufficit ut simonia, dando et recipiendo, perfecte completa sit. Ille ergo textus potius confirmat positam ampliationem, quam verissimam censeo.

39. *Differentia inter ignorantem et conscium simonia.*—Est tamen differentia notanda inter hunc ignorantem et alium qui scienter simoniace accepit beneficium, quod ille prior, si bona fide illud possideat per triennium, non potest contra illum admitti actio, nec lis super beneficium, juxta regulam Cancellariæ de triennali possessore, quamvis res dubia sit an veram præscriptionem in conscientia acquirat. At vero posterior, qui scienter est simoniace ingressus, non gaudet favore illius regulæ, ut in ea expresse declaratur, et extenditur juxta probabilior sententiam ad simoniam conventionalem ex parte pretii non soluti, ut late videri potest in Ludov. Gomez, q. 12, in eadem regulam, et in Ugolin., Tab. 4, c. 6, § 1.

40. *De simonia cum ignorantia collatoris.*—Sed quid si collatio sit simoniaca, ignorante ipsomet collatore, quia nimirum cum mediatore intercessit, ignorante collatore. Respondeo breviter, sine dubio etiam esse nullam; et imprimis, si recipiens beneficium illam non ignoravit, sed expresse vel tacite consensit, res est clara, quia tunc ille simoniace acquirit. Verumtamen etiamsi ipse ignoret, dummodo non contradixerit, nec in odium ejus facta sit, idem est dicendum, quia irritatio directe fertur in omnem provisionem, quam contingit simoniaca labe fieri, et nihil dicitur de culpa conferentis scientia vel ignorantia; illa autem acquisitio simpliciter sit per simoniacam labem; ergo nullas habet vires, vel jus aliquid confert.

1. *Quinta assertionis ampliatio.*—Quinto, principaliter ampliatur assertio, ut locum habeat tam in simonia contra jus ecclesiasticum,

quam contra divinum. De hac posteriori parte nemo dubitat. De priori vero aliqui dixerunt, ut supra retuli, pœnas a jure latas non habere locum in simonia quia prohibita; hæc autem nullitas acquisitionis una est ex pœnis; illa ergo non incurritur. Et specialiter refertur pro hac sententia Paris., l. 4, cons. 29 et 30, dicens non esse nullam acquisitionem beneficii factam per pactionem, vel per mutationem simoniacam inter spiritualia, quæ solum est mala quia prohibita. Fundamentum est, quia in pœnis benignior interpretatio facienda est, et ideo sunt coarctandæ ad delictum maxime proprium ac naturale. Item quia jura nunquam annullant in specie et in particulari acquisitionem beneficiorum per simoniacam permutationem, aut alias similes pactiones. Tandem ponderatur c. *Constitutus*, de Trans., ubi propter simoniam in transactione commissam non fit privatio beneficiorum, quia erat simonia tantum in hac specie, et contra jus humanum, ut ibi Innocen. exponit, et sequuntur Host., Abb., et alii.

42. Nihilominus ampliatio posita conformis est communi sententiam Doctorum, in c. *Cum universorum*, de Rer. permut., ubi Abb. expresse, n. 6. Idem Præpos., in c. *Ordinationes*, 1, q. 1, n. 34 et sequentibus, ubi plures alios refert; Rebuf. in Praxi, tit. de Sim., in resignat., n. 14; Redoan., 3 p., cap. 8, referens plures. Et potest ex jure antiquo confirmari hæc sententia ex cap. *Cum olim*, de Rer. permut., ubi quidam spoliatur beneficiis propter simoniacam permutationem. Nec est mihi verisimile, quod quidam dicunt, illos fuisse sic punitos, non propter solam simoniam, sed etiam quia sine canonica institutione permutationem consummarunt, beneficia permutata recipiendo. Hoc enim nullum in textu habet fundamentum, sed oppositum potius colligitur; tum quia pro ratione pœnæ solum redditur, quia de uno constabat suum præstitisse permutationi consensum, licet ipse id negaret, et alter id confessus fuerit; de alio vero delicto in intrusione propria auctoritate, nihil dicitur; tum etiam quia si tale delictum commisissent occupando beneficia propria auctoritate, et sine institutione, posset de illo evidentissime constare; oppositum autem colligitur ex textu: nam potius pars quædam allegabat resignationem simpliciter factam, et canonicam receptionem, quæ non rejiciuntur, nisi tantum quoad negationem pacti simoniaci. Et ita egregie intellexit ibi Panorm., n. 4. Verum est tamen ibi non dici, fuisse privatos

beneficiis ipso jure, sed, *curavimus* (inquit Pontifex) *spoliare*; sed tamen ibi non excluditur quin illa fuerit declarativa sententia criminis, et executio poenae quam jus imponit. Nobis vero satis est quod in jure illa punitur ut vera et propria simonia, comprehensa sub juribus punientibus simoniam. Tunc enim necessario succedit jus Extravagant. 2, annullantis omnes collationes et provisiones simoniaca labe confectas, ut latius supra expendimus.

43. Ad fundamentum contrariae sententiae, ibidem responsum est benignam interpretationem habere locum, salva verborum proprietate, maxime juxta usum jurium. Unde ad secundum dicitur, non oportere ut jura in particulari expriment simoniam contra jus positivum; sed satis est quod puniant tali modo simoniam in beneficiis commissam, quia qui omnia punit, nihil excludit, quod sub genere illo proprie comprehenditur. Alias verti posset in dubium, an collatio beneficii, pecunia recepta facta, valida sit, quia sub opinione est, an talis simonia sit contra jus divinum, vel humanum tantum. Ad tertium ergo facile dicerem, in illo c. *Constitutus*, simoniam fuisse tantum conventionalem, et non processisse ad realem, ut ex casu constat; nam post transactionem pars quaedam retrocesserat, et ideo non merebatur ordinariam poenam. Item, ibi non fuerat aliquod beneficium ex vi illius transactionis acquisitum, sed solum fuerat lis sopita; et ideo non poterant litigantes spoliari beneficiis, ut simoniace acquisitis, sed oportebat spoliari beneficiis legitime acquisitis, quae poena gravior est, et non imponitur propter quamecumque imperfectam simoniam; imo in jure expressa non invenitur, ut infra dicam, et poena depositionis excedebat gravitatem illius delicti. Et in hoc sensu loquuntur ibi Innocentius et Abbas; et fortasse non aliud sensit Paris., in dictis Consiliis.

44. *Sexta ampliatio.*—Sexto, ampliatur simul et restringitur praedicta regula, ut locum habeat in omnibus beneficiis ecclesiasticis, et in illis solis. Prior pars manifeste constat ex dicta Extravag., ubi prius in specie numerantur ecclesiae, monasteria, dignitates, personatus, et officia ecclesiastica; et postea additur generalis clausula: *Et quibuslibet beneficiis*; nihil ergo licet excipere, quod proprie beneficium sit. Ex contextu autem et materia constat, ibi esse sermonem de beneficiis infra summum pontificatum, de quo statim dicemus. Infra illum ergo omnia beneficia, etiam

simplicissima, et infima, et summa comprehenduntur; et a quocumque dentur vel recipiantur, etiamsi sint Cardinales, Patriarchae, etc., ut ibidem dicitur; et patet, quia jus illud est supra omnes illos. Declaratur etiam ibidem, id extendi ad omnes actiones ordinatas per se ad collationes beneficiorum, ut sunt praesentationes, nominationes, etc.

45. Posterior vero pars posita est ad excludenda jura, vel munera ecclesiastica, etiam spiritualia, quae non sunt proprie beneficia. Et ratio generalis est, quia verba legis poenalis stricte intelligenda sunt. Unde excluduntur primo pensiones, quae in titulum beneficii erectae non sunt; nam illae jam sunt beneficia, ut saepe dixi, et eadem ratione non excluduntur praestimoniam, quia sunt vere beneficia; excluduntur ergo propriae pensiones. Et de temporalibus seu laicalibus non est dubium. De spiritualibus autem aliqui oppositum sentiunt, quia sunt simillimae beneficiis, maxime post Motum Pii. Sed cum omnes doceant, per simoniam commissam circa pensionem non incurri excommunicationem, quia pensio non est beneficium, eadem ratione dicendum est, acquisitionem ejus non irritari ex vi illius Extravag., propter eandem rationem. Non est enim pensio censenda beneficium quoad unam clausulam poenalem, et non quoad aliam, maxime cum generalius quoad verba feratur excommunicatio quam irritatio, ut ex textu constat. Et ita docuit Navarrus, absolute loquendo de pensionibus, etiam post Motum Pii, dicto cap. 23, num. 111, et cons. 60 et 63 de Simonia; Ugolin., Tab. 4, cap. 5; et Salzed. supra. Qui idem asserunt de omni commissione ecclesiasticae functionis ad tempus facta, vel sine titulo beneficii, ut est in vicario ad tempus, vel ad nutum amovibili, sive Episcopi, sive parochi, ex eodem principio, quod non est beneficium.

46. *Difficultas suboritur.*—Sed in hoc specialis difficultas occurrit, quia in dicta Extravagante non irritantur solum provisiones beneficiorum, sed etiam officiorum ecclesiasticorum: haec autem videntur esse officia spiritualia, licet non sint beneficia, ut patet ex titulis de officio vicarii, legati, etc. In quo puncto Navar., d. n. 111, verb. *Septimo*, licet verba illa, *in officiis ecclesiasticis*, intelligenda esse de officiis quae sunt beneficia, quod nulla ratione probat; sed allegantur in margine c. *Cum accessissent*, de Constit., et c. *De multa*, de Praeben. Sed in hoc capite posteriori nulla fit de officiis mentio, sed de dignitati-

bus, personatibus et beneficiis; in priori autem primiceriatu dicitur dignitas, personatus et officium, ex quo aliqui colligunt illas voces esse synonymas; unde in hoc sensu videntur a Navarro allegari: sentit ergo in illa Extravag. officium et beneficium, tanquam synonyma accipienda esse. Et hanc sententiam alii multi moderni secuti sunt, Salzedo ad Bern. Diaz., in Pract., cap. 91, § *Quarto*; Ugol., Tab. 4, c. 5, n. 2; Lessius, d. c. 33, dub. 25. Fundamentum esse potest illud vulgare, quod lex poenalis restringenda est, quantum verba permiserint: verba autem illa optime admittunt dictam restrictionem, cum saepe soleant officium et beneficium ecclesiasticum pro eodem sumi, ut in d. c. *Cum accessissent*, et in c. *De multa*, Panor. et Doctores notant; ergo.

47. Haec vero sententia non caret dubitatione, et aliqua explicatione indiget. Nam imprimis certissimum est spiritualia officia religionum, ut prioris, abbatis, guardiani, provincialis, generalis, et similia, quae habent jurisdictionem spiritualem ordinariam, comprehenduntur sub illa Extravag. quoad hanc nullitatem, et consequenter etiam quoad excommunicationem, juxta regulam supra positam. Ratio est, quia haec sunt propriissime officia ecclesiastica. Item quia illa verba Extrav.: *Electiones, postulationes, provisiones*, etc., item: *In ecclesiis, monasteriis*, etc., manifeste comprehendunt haec officia. Et ita dixit Cajetanus, exponens illam Extravagantem quoad excommunicationem, in Summ., verb. *Excommunicatio*, cap. 72; et Armil., c. 59. Et revera ratio prohibitionis est eadem, quia haec officia sunt maxime spiritualia, et ex eorum venditione non minora detrimenta Ecclesiae sequuntur. Neque existimo hoc voluisse negare Navar., sed haec officia comprehendisse sub officiis, quae sunt beneficia, quia haec etiam habent suum modum praebendae; sic enim etiam status religiosus solet a multis beneficium appellari.

48. *Officia ecclesiastica quae non sunt beneficia.*—*Etiam in his acquirendis intervenit simonia.*—Deinde sunt quaedam officia ecclesiastica spiritualem jurisdictionem habentia, quae non sunt vera beneficia secundum loquendi morem, et secundum propriam rationem beneficii, quia non habent propriam praebendam annexam, ut supra dicebamus de auditoratu, vel clericatu Camerae Apostolicae. Simile censei potest officium Inquisitoris; nam ecclesiasticum est, et valde spirituale; et quamvis censeatur habere jurisdictionem

delegatam, potius quam ordinariam, ut dixit Eymer., in 3 p. Director., q. 4, cujus sententia communis est, ut ibi late refert Penna, comm. 53, nihilominus (ut ipse paulo post subjungit) parum ab ordinaria distare videtur, quia inquisitores in sua materia valde universalem habent jurisdictionem, et satis permanentem, et ita ut illam committere possint; videtur ergo illud esse proprie officium ecclesiasticum; imo etiam officium legati, delegati et vicarii, simpliciter in jure vocantur ecclesiastica officia, licet non sint beneficia; in his ergo acquirendis, certum est posse simoniam committi, sive habeant jurisdictionem ordinariam, sive delegatam, ut ex supra dictis constat. Merito ergo dubitari potest, an simonia talis sub hac clausula derogatoria comprehendatur, quia simpliciter sunt spiritualia officia; et Extravagans non sine causa distincte de officiis et beneficiis loquitur. Nec est verum voces officii et beneficii esse synonymas secundum proprias significationes; licet enim aliquando lato modo pro eodem sumantur, ut notavit Panor. et alii supra, tamen officium de se latius patet, quam beneficium, ut exempla adducta ostendunt; beneficium autem dici potest includere officium, quatenus beneficium propter officium datur. Solet etiam officium ecclesiasticum dici, quod habet aliquam jurisdictionem vel administrationem ecclesiasticam, et sic beneficium simplex non tam proprie dicitur officium. Est ergo utraque vox accipienda in illa Extravagante in tota sua latitudine et proprietate; ideo enim conjunctae videntur, ut omnia includerentur.

49. *Quod non incuratur.*—Nihilominus Navar., d. n. 111, § *Ad decimum tertium*, generaliter loquens de quaerente per pecuniam temporalem vicariam, et quamvis jurisdictionem, vel potestatem spiritualem, etiam ad tempus, Episcopi, parochi, vel cujuscumque alterius beneficiarii, sentit non incurere in poenam illius Extrav.; dicit enim non manere excommunicatum, quia illa non est simonia in beneficio. Et hoc sequuntur auctores supra citati, et videntur supponere antiquiores, qui absolute dicunt illas poenas tantum incurri in simonia in ordine et beneficio, ut Sylvest., Cajetan., Soto, et alii quos supra retuli. Quae sententia practice sequenda est; nam est benignior in materia poenali, et quia considerando verba dictae Extravagantis, semper videtur loqui de officiis ordinariis ecclesiarum et monasteriorum, quae per canonicam elec-